

Do kogo... tak naprawdę należą? Zaskakujące wieści w sprawie barokowych rzeźb na ulicy Niepodległości w Iławie

data aktualizacji: 2026.06.11

"Trwa procedura ustalania właściciela rzeźb. Do dnia dzisiejszego sprawa własności nie została jednoznacznie ustalona" - tak Zastępca Burmistrza Iławy Krzysztof Portjanko odpowiedział na apel jednego z radnych o ratowanie niszczących unikatowych barokowych rzeźb znajdujących się na ulicy Niepodległości w Iławie.

To pierwszy raz, gdy władze naszego miasta publicznie przyznają, że właściciel zabytków jest na ten moment nieustalony. Rzeźby przy ul. Niepodległości w Iławie stoją od połowy lat 70-tych. Przeniesiono je tu ze zrujnowanego pałacu Finckensteinów w Kamieńcu.

Dotychczas przyjmowano, że rzeźby należą do Miasta Iławy, o czym świadczy m.in. komunikacja samego ratusza z 2020 roku, kiedy to Urząd Miasta w Iławie podkreślał, że **"czas zaopiekować się iławskimi rzeźbami przy ul. Niepodległości"** i informował, że podjął **"działania mające na celu uratowanie rzeźb przed całkowitą destrukcją"**. Już wówczas poproszona o fachową ocenę stanu rzeźb konserwator dzieł sztuki określiła go jako katastrofalny - wymagający natychmiastowych

działań ratowniczych. Burmistrz Iławy Dawid Kopaczewski deklarował wówczas: **"Rzeźby tak mocno wrosły w przestrzeń Iławy, że wszystkim wydaje się, iż są czymś wiecznym, niezmiennym i niezniszczalnym. [...] Są one dla miasta bardzo cenne i zapewniam, że zrobimy wszystko, co w naszej mocy, aby je uratować"**.

Głośną sytuacją, także z roku 2020, gdy odbyły się wybory prezydenckie, było dwukrotne przyklejenie do zabytkowych rzeźb plakatów promujących jedną z kandydatur, do czego przyznał się w przestrzeni publicznej właściciel pałacu w Kamieńcu. Mężczyzna uważał, że miał prawo to zrobić, gdyż był przekonany, że rzeźby należą do niego. Natomiast przedstawiciele iławskiego ratusza natychmiast reagowali na te incydenty, zrywając plakaty i informując policję, co świadczy o tym, że działali w przekonaniu, że rzeźby należą do miasta.

Jak się okazuje, dziś w iławskim ratuszu... nie ma już takiej pewności. To odpowiedzi, jakie portal Info Iława otrzymał na pytania o obecny stan prawny lubianych i eksponowanych w sercu miasta zabytków. Informacji udzieliła w imieniu urzędu miasta Mariola Figurska, starszy inspektor w Wydziale Bieżącego Utrzymania i Ochrony Środowiska.

Na czym dokładnie polega trwająca obecnie procedura ustalania właściciela wskazanych rzeźb, kiedy ta procedura się zaczęła, na czyj wniosek i kto ją prowadzi? Czy wiadomo, kiedy w tej sprawie może zapaść rozstrzygnięcie?

Gmina Miejska Iława zwróciła się w dniu 14.08.2021 r. do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie Delegatury w Elblągu w sprawie ustalenia właściciela rzeźb z pałacu w Kamieńcu, które obecnie znajdują się na terenie Miasta Iławy. **WUOZ zajął stanowisko, że z przedstawionych przez miasto dokumentów nie jest w stanie rozstrzygnąć, czy obecnie właścicielem jest nadal Skarb Państwa, czy Miasto Iława jako samorząd terytorialny.** Ponadto WUOZ poprosił GMI (Gminę Miejską Iława - przyp. red.) o wysłanie zapytania do Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, który w odpowiedzi poinformował, że **nie dysponuje dokumentami, na podstawie których można określić właścicieli wskazanych obiektów.**

Czy sprawa jest przedmiotem trwającego postępowania sądowego?

Gmina Miejska Iława nie jest stroną w postępowaniu sądowym dotyczącym ustalenia właścicieli rzeźb.

Burmistrz Iławy Dawid Kopaczewski informował, udzielając komentarza prasie, iż ratusz posiada protokół z 1974 roku, w którym wyrażono zgodę na przekazanie miastu rzeźb. Kto wyraził wówczas tę zgodę? Jaka jest dokładna i pełna treść tego dokumentu?

Faktycznie, Gmina Miejska Iława posiada dokument z roku 1974. Z jego treści wynika fakt bezpłatnego przekazania w celu wyeksponowania rzeźb w mieście. Jednak nie jest to dokument potwierdzający własność rzeźb. Zgodę taką wyraził Urząd Wojewódzki, Wydział Kultury i Sztuki, Wojewódzki Konserwator Zabytków [...]. Urząd Wojewódzki, Wydział Kultury i Sztuki, Wojewódzki Konserwator Zabytków w Olsztynie ze względu na brak możliwości zabezpieczenia na miejscu rzeźb kamiennych elewacji ogrodowej pałacu w Kamieńcu [...] **wyraził zgodę na przejęcie wyżej wspomnianych rzeźb przez Urząd Miejski w Iławie i wyeksponowanie ich w mieście.** Zastrzeżono zagwarantowanie pełnego bezpieczeństwa rzeźbom w czasie demontażu i transportu, pod nadzorem fachowców. Konserwator prosił o przedłożenie projektu szczegółowego lokalizacji w mieście, sposobu ich wyeksponowania i zabezpieczenia przed dewastacją, zaś przed wyeksponowaniem rzeźb o konieczność przeprowadzenia pewnych zabiegów konserwacyjnych.

Czy Urząd Miasta dysponuje jeszcze innymi dokumentami, które mogłyby potwierdzić, iż rzeźby są własnością Gminy Miejskiej Iława?

Gmina Miejska Iława nie posiada dokumentów potwierdzających własność rzeźb, natomiast posiada inne dokumenty dotyczące przekazywania i konserwacji rzeźb wraz z całą dokumentacją.

W udzielonym komentarzu brakuje jasnej odpowiedzi na pytanie, kiedy może zakończyć się procedura ustalania właściciela rzeźb. Z powyższego nie wynika też, jak dalej zamierza w tej sprawie działać urząd miasta. Tymczasem ustalenie właściciela jest absolutnie kluczowe, aby podjąć renowację niszczących zabytków.

Czy "procedura" dobiegnie końca, nim dla zabytkowych rzeźb będzie już za późno? To pytanie pozostawiamy otwarte...

Red. kontakt@infoilawa.pl.

~~galeriaspc~~11671~~

Źródło:

<https://www.infoilawa.pl/aktualnosci/item/82021-do-kogo-tak-naprawde-naleza-zaskakujace-wiesci-w-sprawie-barokowych-rzezb-na-ulicy-niepodleglosci-w-ilawie>